

ABONAMENTUL:

Un an	200 L
6 luni	100 L
3 luni	50 L

Redacția și administrația Arad:
Bulevard. Regina
Maria 12. Elee

Abuna Nouă

Organ al Partidului Național-Liberal.

Var de țara în care
oamenii cinstiți n'au
energia canalelor.
Roosevelt

Anul IV. — Nrul 2.

săptămănal sub direcția unui comitet.

Arad, 19 Martie 1927.

Mai multă încredere

Cu prilegiul comemorării semi-centenarului războiului nostru dela 1877, prin conferințe ținute în diferite orașe ale țării, ni s'a arătat odată mai mult că cumințina străbună a neamului nostru ne-a dat aproape în todeauna oameni, cari au înțeles semnele vremurilor mari și au descifrat lămurit din vâltoarea lor indicația drumului ce trebuia să-l batem.

Și acestia s'au ridicat cu atât mai sus de-asupra vremii în care trăiau cu cât mai greu erau de fixat tendințele, nedeslășite încă în adâncimea lor, ale maselor al căror reprezentanți și îndrumători erau.

Cine va contesta că generația renasterii noastre naționale și temeierei statului român modern n'a avut, pe lângă entuziasmul vizionarilor, și acel uimitor simț al realităților, pe care l'a confirmat așa de strălucit dezvoltarea ulterioară a statului nostru?

Timpurile noastre sunt de asemenea vremuri de mari prefaceri și numai firea noastră omenească, cu simpatia și resentimentele ei pentru oamenii din viață, ne face să nu vedem limpede că se croiesc căi pe care le vom bătători multă vreme de aci încolo.

Și astăzi, ca și altă dată, deasupra cârurilor negre de cronchitori ce se mai ațin pe urmele războiului care ne-a dat unitatea neamului, se ridică oameni, cari peste și cu toate nevoile pe care le îndurăm, schitează noi drumuri la capătul cărora generații mai recunoscătoare li vor binecuvânta.

Și astăzi, ca și atunci, biruința armelor noastre trebuie consolidată printr-o temeinică muncă de organizare internă. Iar acei oameni politici, și numai acei, cari au văzut mai limpede nevoile statului nostru modern și întregit, aceia au numai dreptul să aspire la conducerea acestei țări.

Din acest punct de vedere, adică al necesităților la care răspunde, trebuieșteprivită activitatea organizatorie pe toate terenurile vieții publice, a partidului liberal în trecuta sa guvernare, pentru a putea aprecia la justa ei valoare opera realizată.

Prin reformele votate s'a dat neamului românesc, odată cu școala unitară și școala indicată de cerințele științei moderne, dar mai ales și de nevoile pământului nostru, pe care, în sfârșit nu-l mai stăpânesc cei ce-l exploatează numai, ci și acei care-l și iubesc.

Sa creiat pentru țară posibilitatea de a se înzestra cu instituțiile și uneltele ce-i trebuiesc pentru a transforma bogățiile ei în bunuri utile și necesare locuitorilor ei, pentru a nu mai fi nevoie — măcar într'un viitor mai îndepărtat — să fim tributarii altora.

Sub controlul și cu participarea statului s'a dat posibilitate tuturor energilor economice — naționale și străine — să participe la punerea în valoare a imenselor bogății latente ale țării, punându-se astfel bazele solide ale unei burghezii, care va trebui să intre dela început în școala solidarității naționale și a intereselor obștești.

Reforme sociale și politice au rupt lanțurile ruginite și energice au fost încăturate zburcesc viguros din întreg truoul țării. Marele reforme ale improprietății și ale votului obștești urmează ca de acum înainte să realizeze speranțele ce s'au pus în ele, făcând din țărânul nostru obdit un cetățean stăpân pe soarta lui și mândru de contribuția ce poate da la propășirea țării sale.

Peste hotare se recuceresc pozițiile pierdute pe nedrept în simpatia și stima națunilor și la masa neamurilor civilizate este rezervat un loc de cinste și pentru România.

Urmașii celor ce ne-au dat independența pe câmpurile dela Plevna, ne au întregit hotarele țării și vegheză la trănicia lor.

De ce ne-am mai întoarce cu ochii în altă parte și nu am vedea în dezvoltarea virtuților noastre părghia prin care ne vom înălța?

Intrebări fă ă răspuns

De ce?!

Suntem întrebați din ce considerațiuni, aici în Arad nu a avut loc nici o serbare, sau alte manifestațiuni în ziua de 14 Martie a. e. când s'au implinit 50 de ani, dela proclamarea independenței statului român, — independență cucerită prin luptele glorioase ale armatelor noastre contra Turcilor — când în restul țării au fost mari serbări și manifestațiuni naționale?

Datoria minoritarilor.

Hotarele dintre țări, fie că s'au hotărât pe cele pacifice fie prin războaie, nici odată nu au putut fi în așa fel trase, în cât toți locuitorii de un neam să fie cuprinși exact în hotarele țării lor.

De acela dealungul granițelor, locuitorii țărilor vecine sunt amestecați: adesea sate întregi de un neam trăiesc în hotarele unei țări de alt neam.

Tot astfel și țara noastră, în urma marelui război mondial, dealungul granițelor dinspre: Serbia, Ungaria, Cehoslovacia, Polonia, Rusia, are în launtrul hotarelor ei sate întregi de locuitori de ai sus ziselor țări.

Și fiindcă despre soarta viitoare a unui neam nu cei cari trăiesc sub altă stăpânire pot hotărâ, ci acei cari trăiesc în statul liber, socotesc că următoarea linie de condită, se impune pentru cei de alt neam pe care împrejurările l-au așezat în mijlocul nostru, să devină cetățeni credincioși și să participe în mod activ pe toate terenurile de activitate. — la progresul țării noastre între hotarele căreia tăiesc; căi de progres și bună stare a acesteia, depinde în mare măsură și buna lor stare.

Ori ce altă atitudine, — lăsa că poate fi oricând reprimată — este păgubitoare tuturor celorlalte interese minoritare, fie individuale fie colective.

Una din aceste activități, la care sunt datori să participe și minoritățile din țara noastră, este cea politică.

Politica este singura cale pentru valorificarea năzuințelor — în cuprinsul ideii de stat — pentru minorități ca și pentru români; năzuințele și ale unora și ale altora formând ceea ce se chiamă programul partidelor politice.

Com însă partide politice cu posibilități de realizarea programelor, altele în afară de partidele naționale — ori care le-ar fi titulatura — nu pot să existe, este fără nici un folos practic constituirea minorităților în partide așa zise minoritare.

Ită de ce socotim, că datoria minorităților este că să renunțe — în politică măcar — la izolarea lor în partide minoritare. Să pătrundă mai bine în diferitele partide politice românești prin care mai curând își pot apăra interesele, ele devenind în chipul acesta parte din programul partidelor din care fac parte.

Rămânând și mai departe în izolarea care le-a impus-o câți-va indivizi ambițioși, ori câți-va bătrâni cari nu pot să se mai illustreze de cât pozând în eroi naționali, înseamnă a nu-și cunoaște interesele și a ne provoca să le bănuim în permanență și intențiunile și faptele.

Dr. N. P.

Opera culturală

săvârșită de partidul Național-Liberal.
de N. C.

Opera culturală săvârșită de partidul Național Liberal în timpul cât a guvernat țara, a trecut în domeniul istoriei. Această operă, va forma șinta unor izbucniri plasate cu cea mai îndăjrită consecvență în ridicarea culturală a satelor și în îndrumarea instinctelor românești pe cărările aspirațiilor naționale. Privită cu recunoștință de sufletele smulse printr'ansa din băntuile amărăciunii și din cortegiul miseriei, cuvîna-se să ne apărăm teaurul cultural la care a muncit cu desinteresare atâtea generații. O facem aceasta pentru faptul că de un timp încoace firi presumpțioase și întortocheate vor să o coboare cu îndrăzneala negațiunii la mijloacele demagogilor de stradă. Cu lungi paradoxe, în năzuinți certate cu orânduirea logică, acești colăcari pretind a fi socotiți drept ogindă a realității, deși prin gura lor se scurg doar fuierăturile reflexiunilor culturale.

În suioa unor zire de perpetuu opozite, împinși de interese meschine în scrisul lor e furisată grabă după succes efemer, în care vreau să pîrjolească toate gândurile sfinte turnate în fație; ale partidului liberal. Ghiftuiți de plăcinta urii, uită că de o jumătate secol de când partidul liberal s'a afirmat în conducerea țării, unitatea națională de astăzi este consecință firească a frământărilor și griji lor culturale cu cari acest partid s'a cunoscut dela întinipirea sa. Că, în lunga sa guvernare, partidul liberal n'a smuls din ograda țării toată urzica analfabetismului, acest fapt nu l se poate aduce ca acușatiune, și mai virtos nu acum când încordările fără seamăn ale fostului ministru D-r. Anghelescu au sămănat pe întreg cuprinsul României numai în acești 4 ani din urmă, 7000 mii școli primare, sinteză, a unor griji mărturisite în fație așezate în viitorul neamului. Lângă aceste se așează apoi în mărturia vecinice, înființarea atator școli secundare de toate categoriile, școli profesionale, normale cari au dat de mult contingentul îndoit al învățătorilor, acești soli ai vremurilor bune pe care le așteaptă țara.

Ca un corolar al diferitelor școli, se îmbrăncesc la suprafață multimea mare a „cooperativelor, obștiilor și băncilor populare“ înprăstiate prin cele sete, unde se strânge vrednicia neamului, și asupra cărora a planat ochirea trează și sănătoasă a partidului liberal. În deplină frățietate cu aspirațiile neamului unitatea de cuget și simțiri a fost patrimoniul sfânt al acestui partid care a păstrat intactă conștiința în propagarea solidarității naționale prin cultură și acel simț economic finan-

ciar, care a ținut firul încrederii maselor populare în munca de înfrățire națională.

Cât privește acest județ, din care judecățile antiliberales își hrănesc mai cu răutate fulgerile, spunem fără intenții de laudă, că sub guvernarea liberală, cu toate viforele prefacerilor, s'au dat cu turul românesc, complet terminate 56 clădiri școlare cu 100 sali de cursuri, 275 camere de locuit și dependințe și 41 cancelarii. În construcție sunt 17 localități puse deja sub acoperș și dintre corii 13 tencuite și 4 netencuite. S'au cheltuit aproximativ 16 milioane, pornite toate din buznarul populației dornică de lumină, la îndemnul fostului prefect I. C. Georgescu, care prin sbucium fără seamă a dat posibilitate poporului român, dosit între cele dealuri, să se înfrupte din binefacerile culturii românești.

Crezul stăpânirii prin cultură a acestui pământ, a fost fortificat prin trezirea forțelor de jertfă cari au sădit în cele mai vitate sate locașul desmoștrii sufletești. Astfel și Jud. Arad a intrat deabinelea în hora nouilor orânduiri cu instinctul sigur al respirației naționale. Prin muncă și frământări, s'a smuls vremii tot ce s'a putut pentru opera propășirii culturale, din care gândul nobil al unui om de bine a ținut scut de apărare și aparat de dănuire pacinică.

Înșirând aceste adevăruri, acele opinii care păstrează calmul judecății nepărtinitoare, ne simțim datori să-l amintim prin scrisul acestui ziar, că stând cu neclintită credință în jurul stindardului partidului național liberal, în toate clipele pândim cu dragoste românească la opera culturală săvârșită fără șgomot de cei ce și în trecut din ridicarea maselor populare și-au croit o înaltă datorie. Cât privește viitorul, afirmăm cutezători că partidul liberal este unicul și cel mai trainic temei pe care se vor închea aspirațiile neamului.

Restabilirea adevărului.

Într-o gazetă din localitate, care caută cu lumânarea aprinsă după șiri tendențioase, a apărut un articolas asupra alegerii de primar din comuna Sâmbăteni, trambănd că actul alegerii s'a dat între 2 tabere adverse politice. Ca martori oculari la acea destindere de forțe anunțăm publicului cetitor că sus numita alegere s'a dat nu pe chestii politice ci pe chestii personale.

Un alegător.

Correspondenții noștri

din județ sunt rugați să ne trimită corespondența cel mai târziu până marți la prânz. Articolul să nu fie mai mare de două pagini de caet (sferturi de coală ministerială), scrise citeț pe o singură parte.

Ele vor cuprinde știri de interes obștesc, precise și riguros controlate.

Un portret al lui I. C. Brătianu

I. G. Duca.

Di I. G. Duca, fostul ministru de Externe, a ținut în seara de Joi 10 Martie, la Athenaeu, o conferință, intitulată: „Urmările războiului dela 1877 din punct de vedere intern”.

Cu prilejul acestei conferințe a schițat un admirabil portret al lui Ion C. Brătianu, portret pe care îl reproducem după notele stenografice spre a ști și poporul ardelean cine a fost acest mare bărbat de stat.

„Cu cât trece vremea cu atât apare mai lămurit că adevăratul geniu creator al acelei epoci a fost Ion Brătianu.

Superioritatea lui se datorește faptului că, fără îndoială, personalitatea lui a fost cu mult mai complexă decât cea a contemporanilor săi. Înșiriri care de obicei se găsesc înrăstiate la persoane deosebite, cu atât mai firesc cu cât de cele mai multe ori sunt contradictorii, înrănsul se regăsesc, totuși, împreunate într-o desăvârșită armonie.

Într'adevăr, Ion Brătianu era tot de odată idealist și realist.

Până la cele mai adânci hătrânețe și pe deasupra tuturor amărăciunilor și tuturor desnădăjirilor unei vieți sbuciumate, el a rămas un apărător credincios al concepțiilor idealiste. Se înflăcăra pentru ideale generoase cu o căldură care a insuflat pînă și bătrâneții sale vioiciunea dăătoare de viață a unei veșnice tinereți.

În același timp însă el n'a pierdut nici o clipă simțul viu al realităților și conștiința trează a posibilităților. Rare ori într-o ființă omenească au fost mai unite viziunea viitorului cu instinctul nevoilor poruncitoare ale prezentului.

De aceia în vreme ce mulți au rămas visători, Ion Brătianu a fost pururea un realizator.

În vreme ce mulți discutau, criticau, filosofau, Ion Brătianu crea, Ion Brătianu clădea.

Pe de altă parte Ion Brătianu era tot de odată cumpătat și îndrăzneț.

Obicinuit să spună: „Îndrăzneală, dar îndrăzneală în cele bine chibzuite”. Și de fapt, chibzuia, chibzuia, în totdeauna adânc și mult. Nu întreprindea nimic pînă ce nu cerceta și nu căn-

tărea toate repercusiunile posibile acțiunii sale.

Dar când se hotăra și mai cu seamă când drepturile țării și ale neamului sau erau primejduite sau nesocotite, nimeni nu știa să se avânte în lupta pentru apărarea lor cu o mai înfrântă energie și cu o mai răzeșească tenacitate.

În ceasurile mari, spunea el, lăsați raționamentul să fie siapănit de glasul inimii voastre.

În sfârșit, Ion Brătianu era tot deodată autoritar și fermecător.

Nimeni n'a exercitat o autoritate mai supremă și nu s'a bucurat de un ascendent politic mai atotputernic. „Vișțului” era porecla lui. Dar această autoritate nu se întemeia nici pe tiranie, nici pe teamă. Ea izvoră toată din iubire, din încredere, din respect.

Ion Brătianu nu suona, el cucerea sufletele. Farmecul său personal era proverbial. Puțini oameni au reușit să stărnească devotamente mai mișcătoare și puțini adversari politici au scăpat necucerii sau neturburați de puterea acestui farmec.

Mai presus însă de toate aceste înșiriri ceace a dat personalității lui Ion Brătianu nimbul unei neîntinată străluciri este apostolica sa desinteresare, a tot stăpânitoarea sa dragoste de țară și nedezmășita sa încredere în înșirile, în puterea de viață a neamului său.

Când atăția au cunoscut ambițiile deșarte și vanitățile meschine, el nici odată nu s'a scoborât pînă la ele, neîncetat s'a înălțat de asupra lor.

Când atăția s'au lăsat ademeniți de slăbiciunile omenești, el cu seninătate le-a ocolit pe toate.

Când atăția au șovăit, el singur a înfruntat furtuna.

Când atăția au pierdut nădejdea, el singur a crezut și prin credință a biruit.

Mai luminos ca ori când, el ne apare azi în perspectiva istoriei, apostol al unei credințe, rob în slujba renașterii României moderne.

Cronica sanitară.

TUBERCULOZA

de Dr. M.

Tuberculoza este cea mai mare nenorocire a omului de azi. Se mai numește boală de piept, boală de plămâni, ofcă, hectică — în părțile noastre poporul o numește h-tică. Este cauzată de bacilul tuberculozei descris de Robert Koch la anul 1882. Bacilul tuberculozei atacă în deosebi plămânii, dar se poate localiza așeza pe toate părțile organismului omenească. Astfel se poate localiza în glande în deosebi la tineri (scrofuloză), es poate manifesta în oase, în încheeturi (tuberculoza osoasă) pe piele (lupus). La copii mici atacă adese ori pielea (membrana) creierilor din care cauză duce de regulă la moarte.

Dacă tuberculoza localizată în plămâni începe a se desvolta, organismul atăcat va slăbi, iar boala se va întinde, se va manifesta și în alte părți ale organismului, așa în: intestine, ficat, splină, rinichi, etc.

Nu este particică în corpul omenească unde tuberculoza nu ar putea pătrunde, nici ahiar ochiul, urechea,

limba nu sunt scutite. Tuberculoza nu se moștenește dar se poate câștiga. Deci trebuie să știm, că nu sunt osândiți la moarte copiii ai căror părinți au suferit de tuberculoză. Acești copii născuți din părinți tuberculoși, pot să fie mai slăbuți, mai debili ca organism, însă nici de cum nu se nasc cu tuberculoza în ei după cum unii cred. Copiii cu organism mai slab se infectează însă în general mai ușor de toate boalele.

Pericolul tuberculozei zace în infecția acestei boli. Infecția tuberculozei se face prin scuipatul bolnavului. Ca să ne facem o idee de infecția tuberculozei este destul să amintesc că un singur scuipat al unui bolnav de tuberculoză poate conține câteva milioane de bacili. Deci dacă un bolnav de tuberculoză va scuipa numai odată pe oră, ne putem face o idee despre numărul baciliilor răspândiți în jurul său, despre gravitatea infecției acestei boli.

Cum se face infecția? Infecția se întâmplă astfel, că scuipatul se uscă se prăbușește, și în formă de praf prin mator, prin vânt, se ridică în aer, de unde prin respirație ajunge în gură, plămâni, deci în organismul nostru. Infecția se mai produce și prin tusa bolnavului. Bolnavul tușind, mici

părțile din scuipat zboară la câțiva metri în jurul său, infectând astfel pe cei sănătoși din apropierea sa. Infecția se poate face însă și prin contact, prin atingere și anume: vasele, unelte de mâncare, paharele din cari mănâncă și bea bolnavul adesea conțin bacili de tuberculoză, cari prin atingere pot infecta și pe alții.

Dispoziție, înclinație înăscută (moștenită) nu este. Este însă dispoziție câștigată. Aceasta este cauza de toate împrejurările, cari contribuiesc la slăbirea organismului. Dispoziția, înclinația spre tuberculoză se formează din o mie de factori cari locuiește umede, întunecoase, în care nu intră razele soarelui, alimentare slabă muncă sforțată, gânduri, supărări sufletești; toate acestea produce o slăbire a puterii de rezistență a organismului.

Este deci datoria fiecăruia de a se pazi pentru ca organismul să nu slăbească. Și când va face aceasta? Atunci când va duce o viață normală, regulată. Căci omul cel mai sănătos, tare ca fierul, dacă va petrece nopți d-arândul în beutură, va slăbi și va deveni teren pentru localizarea și desvoltarea tuberculozei. (Va urma).

Dr. M.

ARTISTICE-CULTURALE.

Serata asociației scriitorilor-maghiari ardeleni - Helikon - în Arad.

Impetuoasa izbucnire de energie sufocată până mai ieri trecuți de supapa rezistenței pasive ce singură și-a impus-o minoritatea maghiară, ne tinde acum cele mai izbitoare și variate contraste de afirmare. Manifestările din viața publică a minoritarilor maghiari sunt tot alătea gesturi de febrilă fermentare — nervoase și rap-sodide.

La 12 Martie c. se pălmuesc în public, în amiaza mare, două persoane marcante din partidul maghiar „Magyar párt” din Arad și tot în aceeași zi, seara, are loc în Palatul cultural serata aranjată de „Helikon”. Manifestare serioasă și la nivel, în frunte cu fostul ministru de externe al Ungariei, Conte Bánffy, azi cetățean român și Br. Kemény. Atât desăgreabilul incident, cât și serata au aceeași menire: închegarea rândurilor și purificarea, în vederea unei intense și solide activități. Cine interpretează altfel diversele priveliști din încărcata atmosfera a minoritarilor maghiari, dă greș.

Asociația scriitorilor ardeleni a fost înființată anul trecut de către tânărul br. Kemény, el însuși scriitor, când a găzduit în superbul său castel din Ardeal 3 zile de-arândul 28 scriitori ardeleni. Denumirea de „Helikon” a asociației s’a făcut prin analogia condițiilor în care s’a înființat la 1817 o societate la fel în Ungaria de către contele Festetics, pe moșia sa din Keszthely, lângă Balaton, în epoca de renaștere a literaturii maghiare. Și cum Ardealul a fost pentru maghiari întotdeauna o concretă semnificație de regenerare morală, dându-și efectiv aportul la potențarea elixirului de viață națională, era firesc să se înfiripeze o astfel de strângere a valorilor tocmai în Ardeal. Azi privirile oboseite de dibuire ale Ungariei sunt îndreptate tot spre Ardeal, iar literatura de aici considerată ca seva unui izvor de apă vie.

La serată au luat parte zece scriitori, socotind și pe contele Bánffy, a cărui activitate literară, iscălită Kis Bá,

s’a cam dat uitării. Acum, de când s’a stabilit în România, e cel mai misterios personaj diplomatic, prin faptul că este fanaticul convins al uniunii personale între România și Ungaria. Bătrânul conte cetește o năvelă umoristică, scrisă în vechea limbă maghiară din sec. XVII. La dreapta contelui Bánffy se zărește o față fină, de o paloare excesivă și privire de copil: tânărul br. Kemény. Dânsul își cetește năvela „Înmormântare în zori de zi”. O sensibilitate feminină se desprinde din fiecare cuvânt și, ascultându-l, ne amintește foarte mult pe regretatul nostru E. Gârleanu. Urmează d-l Tabéry. Imi face impresia că intenționat s’a procedat la o alternare de contraste. O vervă bogată și nervoasă, satirică și casant în expunerea convingerilor sale, d-l Tabéry, face critică comentatoare a literaturii maghiare din Ardeal. Este un fel de Lovinescu al maghiarilor ardeleni. Poezia ideologică este reprezentată prin d-l Szentimrey, cetește două poezii: Tur-nuri și Simfonia din cuvinte. Agreatul verficator, preotul reformat din Lugos d-l Szombati-Szabó a intrat mai demult în rândurile poezilor maghiari consacrați. Nota poeziei sale este reticenta nostalgia a timpurilor apuse. Reprezentații poeziei lirice sunt d-nii: Aprily și Ligeti. Cel dintâiu mult superior celui de al doilea, la care versurile prin construcția forțată de îngrijită, pierd în concretizare și sugestivitate. Săcul ardelean, d-l Nyirő este prin excelență tipicul povestitor și analizator al sufletului săculmit. Plasticitatea subiectelor sale luate din viața țărânului câștigă mult prin limba dialectală în care sunt prîse. D-l Molter reprezintă satira.

Iată mănunchiul de luptători în ogorul culturii minoritarilor maghiari. Noi le dorim izbândă și cu neclătinată simpatie le urmărim năvălirile, atâta timp cât talentul lor este pus în serviciul culturii și al frumosului.

R. Oșcu.

Biserica.

(Alegerile deputaților pentru Adunarea eparhială).

În zilele de 22 și 27 Martie și 3 Aprilie se vor face alegerile pentru deputați la adunarea eparhială a Aradului. Credem deci că va fi de folos să dăm câteva lămuriri pentru cunoașterea însemnătății acestor alegeri.

Ce este adunarea eparhială? Este aceeași după alegerea nouă bisericească, ceea ce a fost *sinodul eparhial* după vechiul statut șagunian. În adunarea eparhială se discută și se iau hotărâri pentru toate afacerile bisericești, culturale și economice — episcopii ale eparhiei întregi. Între altele, adunarea eparhială votează *bugetul* eparhiei, examinează cheltuielile făcute în anul trecut, alege pe *consilierii eparhiei*, sau cum se numeau până acum: *asesorii* din consistoriul eparhial. Și consistoriul a primit acum o numire nouă: *consiliul eparhial*. Vedem deci că adunarea eparhială are foarte mare rol în viața bisericească eparhială. Prin urmare toți membrii de bine ai bisericii noastre au nu numai dreptul, ci și *datoria* să se intereseze de alegerile, cari se fac în zilele viitoare.

Adunarea noastră eparhială se compune din 60 deputați, dintre cari 20 sunt aleși dintre preoți și 40 dintre mireni. Alegerea deputaților preoți se face în ziua de 22 Martie numai de către preoți, iar alegerea deputaților mireni se face în adunările parohiale. Spre scopul acesta parohiile din eparhia întreagă sunt împărțite în 20 circumscripții sau cercuri electorale. Fiecare circumscripție alege câte 2 deputați mireni. Astfel spre pildă circumscripția (cercul) Arad este compusă din parohiile Arad, Arad-Gaiu, Glogovăț, Micălaca, Mândruloc, Cicir, Sâmbăteni, Cuvin, Ghioroc, Minș, Pauliș și Micălaca nouă. Toate aceste parohii aleg laolaltă doi deputați.

Alegerile se vor ține în toate parohiile în ziua de Duminecă în 27 Martie, a. c. și numai în parohiile, cari nu au preoți, poate să se țină în 3 Aprilie a. c. Drept de votare are fiecare membru al parohiei, care este trecut în *lista membrilor adunării eparhiale*. Natural numai cei prezenți pot vota. Votarea se face de regulă în mod public, adică fiecare alegător va spune cu gura numele candidatilor, pe cari vrea să i aleagă de deputați. Dacă însă cel puțin 20 de alegători îndreptățiți cer votare secretă cu buletine, atunci președintele adunării trebuie să ordoneze votul secret.

Anunțarea candidaților nu trebuie să se facă înainte de începerea votării. Chiar dacă cineva ar spune că este candidat cutare sau cutare persoană, totuși alegătorii pot vota și pe alți și votul lor trebuie introdus în procesul verbal. După încheierea votării și după facerea și subscrierea procesului verbal, acesta se pune într'un plic, care se predă unuia din bărbații de încredere aleși de adunarea eparhială spre a fi predat comisarului eparhial la termenul și la locul destinat pentru totalizarea voturilor dintr'un cerc electoral.

Circulara pe care a dat-o Consiliul eparhial pentru alegeri spune că să fie aleși deputați numai „bărbați devotați cauzelor noastre bisericești, bărbați zeloși și opți de a contribui cu sfatul și înțelepciunea lor la rezolvirea, consolidarea și prosperarea afacerilor bisericii noastre ortodoxe naționale”.

Desigur că mulți se vor prezenta înaintea alegătorilor pentru a le cere votul lor. Nu toți vor merita însă încrederea noastră! Și de aceea iubii noștri cetitori să bage foarte bine de seamă căror persoane își vor da votul. Înainte de alege să se sfătuiască pe cine să voteze ca nu cumva să intre în adunarea eparhială cei ce nu merită această cinste.

Și mai ales membrii partidului național-liberal, ca fii credincioși ai bisericii noastre strămoșești, au datoria să vegheze ca în adunarea eparhială să fie aleși numai bărbați, cari prin *faptele lor de până acum* au dovedit că doresc binele bisericii. Au datoria de a împiedeca să nu intre în parlamentul eparhiei astfel de indivizi, cari doresc de a avea mandatul de deputat numai ca o demnitate în plus, dar nemeritată prin viața lor de până acum.

Spectacole.

Teatrul orășenesc:

Vineri, Sâmbătă, Duminecă și Luni: „Soțioara”, operetă, cu concursul lui Eratta G.

Palatul Cultural:

Róna Dezideriu, Ionika Mici și Darvas E. vor aranja o serată artistică Sâmbătă 19 Martie.

Leo Sirota, virtuosul pianist, va da un concert, în 22 Martie.

Minerva, va aranja o șezătoare literară în 25-Martie.

Cinematografe:

Apollo:

În zilele de 16, 17, 18 și 19, „Parada morții”, în rolul principal John Gilbert.

Începutul reprezentațiilor: 4^{1/2}, 6, 7^{1/2} și 9.

Urania:

În zilele de 17, 18, 19 și 20 „Șase zile între apași”, cu HARRY PIEL.

Începutul la: 4^{1/2}, 6, 7^{1/2} și 9.

Elisabeta:

De Sâmbătă începând: „Pat și Patachon”.

Începutul la: 6, 7^{1/2} și 9.

Concert.

Luni după masă, în sala festivă a liceului Moise Nicoară, va avea loc un concert dat de cunoscutul cântăreț Chirvai. Dat fiind remarcabilul talent al tânărului cântăreț, îndemnăm cu insistență, publicul din localitate, să participe la concert.

Din Sâmbăteni.

Duminecă 13 Martie, s’a ținut a II-a ședință a centrului cultural în com. Sâmbăteni. Cu aceasta ocazie, pe lângă recitățile drăgălașe și pline de învățături ale copilașilor elevi, s’a remarcat cuvântul de deschidere al preș. Dl. Petru Lupaș înv. dir. precum și prelegerea liberă a d-lui Inv. Aurel Borlea. Amândouă au fost pline de îndemnuri patriotice și încurajări de îmbrățișare a culturii și credinței românești. Publicul present care a umplut sala, a răsplătit cu aplauze munca celor ce pășesc cu încredere în luminarea poporului și ridicarea comunei.

Un satean.

0000

INVITARE

Le Cercle Français și Circulo Italiano

Dorind a manifesta și prin fapte, recunoștința și mulțumirea pe care le datorăm surorilor noastre mai mari — Franța și Italia — pentru jertfele și faptele mărețe aduse pe altarul străduințelor românești, am hotărât a forma cercuri de conversație în aceste două limbi. Dorind o cât mai multă frecvență, vom face ca aceste cercuri să nu impună participanților nici un fel de spese. Invităm deci Domniile societăților locale (pentru Doamne și Domnișoare este proiectat, — până la fuziune — un cerc deosebit) cari cunosc aceste două limbi într-ata încât să poată conversa, să ne onoreze cu prezența Sâmbătă, 19 Martie 1927, ora 18 (6 p. m.) la ședința de constituire care se va ține în sala de lectură a bibliotecii palatului cultural.

Comitetul de inițiativă.

0000

ECONOMICE-FINANCIARE.

Suprafețele de pământ

Însămânțate în Toamna trecută, 1926, în întreaga Țară.

După o statistică întocmită și publicată prin unele reviste, suprafețele totale însămânțate cu *Grâu, Secară, Orz și Rapiță* în tot cuprinsul țării sunt de: 28.663 hectare, adică Grâu: 25.783,64 hectare, Secară 239.907 hectare, Orz 103.634 hectare și Rapiță 15.168 hectare.

Aceste întinderi se repartizează pe provincii în felul următor:

Vechiul regat: Grâu 1.327.390 ha; Secară 54.758 ha; Orz 57.784 ha; Rapiță 12.216 ha.

Basarabia: Grâu 446.111 ha; Secară 89.830 ha; Orz 1.796 ha; Rapiță 1199 ha.

Bucovina: Grâu 20.091 ha; Secară 21.741 ha; Orz —; Rapiță 112 ha.

Transilvania: Grâu 784.772 ha; Secară 73.173 ha; Orz 44.028 ha; Rapiță 1.642 ha.

Față de situația corespunzătoare din Toamna anului 1925, se constată o diferență în minus a întinderii însămânțate de aproximativ 15 la sută.

În județul nostru însămânțările de Toamnă s'au făcut pe întindere

totală de 178.434 jughere, adică: Grâu 160.327 jughere; Secară 8.699 jughere; Orz 9.270 jughere și Rapiță 138 jughere, adică cu o diferență în minus de 11%.

Să sperăm că timpul va fi mai favorabil pentru însămânțările de primăvară, și pământul rămas nelucrat din lipsa ploilor de Toamnă se va însămânța în această primăvară.

De altcund, din *America de Sud* vine vestea că acolo (tocmai acum se adună recolta), s'a constatat o recoltă extraordinară de bună, cum în ultimii 20 de ani nu a mai fost. Având în vedere, că Grâul Argentinian este preponderent pe piața universală, e de prevăzut că prețul Grâului în general va scădea foarte mult, influențând în acest sens și Grâul recoltei viitoare din Europa, dacă aceasta va da rezultate normale, adică cel puțin, ca cea din anul precedent.

Specula cu devizele.

Este foarte adevărat, că nu specula este cauza primordială a variațiilor pe care le înregistrează o monedă depreciată, dar tot atât de adevărat este că specula poate agrava în oarecare măsură aceste variațiuni așa de nenorocite pentru economia națională.

În această privință legea pentru reglementarea comerțului de devize prezintă lacune, care au fost cu prisosință folosite de anumite bănci pentru a trage enorme foloase pe urma pagubelor pricinuite industriei și comerțului. Numita lege permite anume băncilor să facă între ele (vorbim de cele autorizate) operațiuni de devize care n'au nevoie de nici o autorizațiune prealabilă și nu sunt supuse nici unui control, efectiv din partea Oficiului de Control al Devizelor, întrucât aceste operațiuni, conf. legii, sunt în principiu admise. Aceasta spre deosebire de legea italiană care cere băncilor să poată justifica ori și când legitimitatea operațiunilor efectuate.

Numai specula între bănci poate să ne lămurească de ce în cursul unei singure ore, de zece ori se găsește mărfa suficientă pe piață, de alte zece ori marfa a dispărut complet urcând sau scoborând cursul cu zeci de puncte, și făcând în jurul comerțului de devize acea atmosferă de nesiguranță care caracterizează toate jocurile de noroc.

În aceasta speculă sunt atrași — cu știință sau fără — anumiți agenți de schimb care primesc apoi menirea de a comunica telefonic tuturor centrelor mai importante dispariția completă sau belugul de devize, intimidând sau determinând instituții și comercianți să încheie sau să se abțină de la operațiuni, pe care după un alt sfert de oră sunt siliți să le regrete.

Astfel, grație acestui fel de a lucra se deplasează zilnic averi însemnate, prin nimic justificate, nici pentru a fi pierdute, nici câștigate.

Se vorbește despre o modificare a legii pentru controlul comerțului de devize, de un control mai eficace din partea Oficiului de Control al Devizelor, care la dreptul vorbind, a devenit în orașele de provincie un simplu birou de statistică. Ar fi de dorit ca cu această ocazie să se ia măsuri efective pentru ca economia noastră, destul de încercată de altfel, să nu fie lăsată pradă tuturor speculanților și indezirabililor.

St. I.

Târgul dela 11 Martie 1927.

S'au vândut și cumpărat:

57 cai, 87 vite cornute mari, 166 porci și 11 miei.

Prețurile au fost:

Cai de muncă: 3.500—12.000.

„ „ trăsură: 12.000—17.000

Vaci: 5.000—15.000

Bol: 7.000—12.000

Viței: 1.800—2.800

Porci slabi: 1.200—2.800

„ grași: 30—36 kg.

Psări de curte:

Găini: 85—120 buc.

Rățe: 100—140 buc.

Gâște: 250—350 buc.

Curci: 200—300 buc.

Prețul alimentelor:

Ouă: 150—180 buc.

Brânză de vaci: 30—35 kgr.

Brânză de oi: 70—80 kgr.

Smântână: 36—40 lit.

Lapte: 7—10 lit.

Prețurile maxime:

Fâină neagră: 7 lei kg.

„ semi albă: 11 lei

„ albă: 12 lei

„ de patiserie: 14 lei

„ de secară: 10 lei

„ de porumb: 6 lei

Pâine neagră: 750 kg.

„ semi albă: 1150

„ albă: 12

„ patiserie: 14

„ de secară: 10

Carne de vită: 35—37 kg.

„ „ mânzat, junc., 21—23 kg.

„ „ vițel: 42—44

„ „ oale: 20—22

„ „ porc: 40—43

Slănină crudă: 46 kg.

Osânză: 50 kg.

Untura topită: 52 kg.

Aradul nu mai are

Direcțiune Regională C. F. R.

(*Vu pierde ș. Camera Agricolă*).

În ultimii ani s'a dat o luptă făc-se între orașul nostru și între Timișoara pentru Direcțiunea Regională C. F. R. Și unul și altul dintre aceste orașe, au acelaș drept de a avea un atare serviciu. Doar la întrunirea condițiilor de a putea câștiga sediul unei Direcțiuni, Aradul se bucură de avantajul de a avea un mare palat zidit anume pentru aceasta destinație, cum al doilea asemenea palat, C. F. R. nu mai este în toată țara. Dându-și seamă Timișoara de aceasta inferioritate a lucrat mai mult pe alte căi, pentru a câștiga lupta, în care foarte mult a ajutat-o împrejurarea, de a fi un oraș mai mare decât Aradul.

Sub guvernarea partidului liberal, s'a hotărât că fiecare din cele două orașe să-și păstreze Direcțiunile, pe cari le aveau. Astfel s'a făcut pace, și Aradul nu a pierdut nimic. Sub guvernarea actuală, care a modificat întreagă administrația C. F. R., s'a redus numărul Direcțiunilor regionale cfr. din țară. La hotărârea asupra stabilirii sediilor de Direcțiuni regionale, Timișoara a învins față de Craiova și Arad; încât aceste două orașe au rămas fără acel serviciu, atât de important pentru viața comercială.

Situația viilor.

De la 1919 viticultura noastră trece prin grele încercări. Scurpeta mereu crescândă a brațelor de lucru, a materialelor și substanțelor necesare viilor nu a putut fi ajunsa în aceeaș măsură de prețul vinului, pentru a reprezenta podgoreanului întoarcerea cheltuielilor anuale.

Consumul berei și al spiritului industrial transformat în tot felul de licheururi, falsificările de vin prin tot felul de procedee criminale au dat în anii din urmă lovituri mortale viticulturii române.

Peste toate aceste nenorociri viile din regiunea noastră au fost copleșite de boala și de viermișori necunoscuți până în prezent.

După Mildiu (Peronospora), a venit Oidiumul (făinarea strugurilor), care începând de la Pâncota-Măderat a nimicit ani de arândul podgoriile până la Miniș-Păuliș.

În anul trecut și-au făcut apariția cei mai periculoși viermișori „Cochylisul și Eudemisul”.

Acești viermișori trăiesc iarna ascunși în gogoși solide, ascunși în crăpăturile aracilor (parilor de vie), în garduri, în scorburi și sub coaja butucului viei. Primăvara la cădura și umezeală ies din gogoșe și se transformă în fluturi (temei și bărbați) cari se împerechează și depun ouăle pe florile și boabele de struguri.

Aici în 8—10 zile din ouă ies niște viermișori mici cari trăiesc 12—15 zile, în care timp distrug tot rodul viei.

După ce s'au hrănit destul ei se transformă iarăși în gogoșe; aceasta este prima generație de la 10—15 Maiu până la 1-5 Iunie.

Din acești gogoși (coconi) apar în Iulie a doua generație, mai puternică, mai periculoasă, care termină viața la fel distrugând struguri pârghiți și ascunzându-se în gogoși solizi pentru iarnă.

Podgoreni încercați din toate țările și dela noi, duc luptă mare în contra acestor insecte vătămătoare, precum duc luptă aprigă în contra peronosporii și Oidiumului.

Până mai anii trecuți viile se apărau în contra Peronosporii cu stropiri cu soluție de piatră vântată cu 1—2½ le sută.

În contra oidiumului cu praf de pucioasă și cu soluție de pucioasă (Polisu fură).

Iar în contra viermișorilor Cochylis și Eudemis cu soluție de Arsenic și Nicotină.

Experiențele și știința a pus la îndemână podgorenilor o soluție mixtă — Cupri — Sulfi — Formele U. U. cu care se tratează, se luptă deodată și în contra Peronosporii și a Oidiumului și a viermișorilor.

Sindicatul viticol Arad a luat inițiativa acestei campanii de nimicire atât în contra Oidiumului cât și a viermișorilor și în luna aceasta și cea viitoare va începe un ciclu de conferințe în podgorie pentru a explica

viticultorilor primejdia ce l'amenință și măsurile ce trebuiesc luate.

Programul conferințelor se va anunța prin bătae de tobă în toată podgoria; este de dorit ca viticultorii să ia parte în număr cât mai mare și să urmeze sfaturile desinteresate și bune.

Revista „Viticultura” explică lunar pe larg toate chestiunile viticole și podgoreni o pot avea pentru 100 lei anual.

Pentru toate materialele și substanțele necesare viilor Ministerul Agriculturii și Industriei a dat scutire de vamă.

Arad 15 Martie 1927.

Dumitru Anastasiu
Directorul Sindicatului
viticol Arad.

Semne bune.

— Diverse știri —

Consolidarea valutei noastre făcută de guvernul Brătianu, numai cu mijloacele noastre proprii a ridicat foarte mult prestigiul țării. România a dat dovadă lumii că e stăpână pe situație. De unde până aci streinătatea era cu neîncredere, prevestind căderea neîncredurabilă a valutei noastre, acum au dat asalt de cumpărare de Lei.

Presa bucureșteană aduce vestea că Germania face mari cumpărături de porumb (10.000 vagoane), afară de aceea citim zilnic știri, că firme din străinătate caută legături comerciale cu România. Îndeosebi sunt dese asemenea interesări, din partea Italiei, care caută cereale, carne, lemne de construcție, apoi Germania la fel. Consulatele noastre comerciale din străinătate ne transmit aproape zilnic cereri de produse românești. Pe piața Aradului s'au prezentat negustori de vin din Polonia, făcând chiar și cumpărături tocmai zilele trecute. În Austria încă s'a exportat în timpul din urmă cantități însemnate de vin. În Cehoslovacia se exportează cantități însemnate de fâină aproape în fiecare săptămână.

Toate aceste fapte și simptome, contribuie la valoarea Leului nostru să se ridice, valuta noastră devine pe zi ce merge tot mai bună, ceea ce va avea drept urmare o ieftinire a traiului. Aceasta ieftinire întârzie pentru că lumea comercială la noi persistă în greseala așteptării, să scadă cursul Leului, precum s'a întâmplat până aci în fiecare an la începutul primăverii. Se va desmetici însă în curând, și încurând vom vedea întrecându-se negustorii în reducerea prețurilor articolelor lor.

Cursul Leului nu va mai scădea, ba dacă anul acesta vom avea o recoltă bună se va urca foarte simțitor.

Dr. Mihai Mărcuș m. p., Vasile V. Ștefan m. p., Dr. Iustin Marșieu m. p., Dr. Teodor Pap m. p.,
președinte.
Teodor Ștan m. p., Mihai Constantin m. p., Cornel Lazar m. p., Ioan Chera m. p.,

Situația politică internă.

— Buletin săptămânal —

După ratificarea de către Italia a tratatului privitor la Basarabia, se părea că o destindere s'a produs în politica internă. În favorul guvernului D-lui General Averescu. Intr'adevăr, o urmare imediată a acestui succes în afară, a fost succesul (?) — ne întrebăm și noi — pe care l-a repurtat concepția unității de acțiune a guvernului, prin înscrierea în partidul poporului, a grupului goldist. Vre-o două zile toată lumea a fost mulțumită; a treia zi însă, reîsbucnește conflictul surd dintre D-nii P. P. Negulescu și I. Popovici, într'o formă mult mai gravă. Urmează, frește intervenții, întrevederi, discuții în diferitele consilii ale partidului, dar situația tot nu s'a limpezit. Ministrul Int. e supărat, președ. Camerei, președ. Cons. de miniștri e supărat. Din pricina acestei supărări colective, în loc să se guverneze, se „pertractează” diferitele modalități de împăcare și de readucerea armoniei în sânul guvernului. Numai că—până să se pună la acord diferitele instrumente rebele — iată încă o coardă plesnită! E vorba despre furnitura de arme și munițiuni din Italia, furnitură în legătură

cu care un ziar a publicat niște documente cu adevărat senzaționale.

Fiind o chestiune destul de gravă a cărei rensposabilitate, cade—în caz că s'ar confirma—și asupra altor factori decât cei politici, ne mărginim deocamdată numai la această relatare.

— Partidul Național-Tărănesc se odihnește, — fără să și fi revenit încă — după sbuciumul fragmentării lui. Dealtfel nici aceasta nu va fi ultima lui fragmentare. Sunt încă destule grupulețe eterogene în pluralitatea acestui partid, grupulețe care de-abia așteaptă să respire un aer mai curat decât acela pe care îl exală feciorelnica puioare politică a D-lui Maniu.

— Singur d-l doctor Lupu, șeful „adevăratului partid țărănesc”, își ia rolul în serios: cutreeră țara în lung și în larg, pentru a-și aduna aderenți. Din păcate acestia nu se îmbulzesc. Nu știu oamenii dacă trebuie să l creauă sau nu pe d-l doctor, care... nu se știe ce va mai susține mâine. Un singur câștig pentru cei cari urmăresc dela distanță frământările doctorului Lupu: D-sa vorbește frumos. *Sobolu.*

Informațiuni

MM. L.L. Regele și Regina vor pleca în Italia, la Termini, însoțiți de A.S.R. Principesa Ileana.

La telegrama care s'a expediat de către Dl general Văitoianu, șeful organizației liberale din Arad, D-lui I. I. C. Brătianu, cu prilejul întrunirii în sa-loanele Clubului, a delegației permanente a șefilor de secțiuni și președinți de comitete comunale, din cursul săptămânii trecute, Dl. I. I. C. Brătianu a răspuns următoarele D-lui General Văitoianu:

Vă mulțumesc pentru muncă și simțiminte. Sunt sigur că sub conducerea Do. organizației național-liberale, la granița de apus, va realiza nădejile noastre.

I. I. C. Brătianu.

Duminecă în 13 Martie a. c. D-l Vinilă Brătianu a ținut, la Craiova, sub auspiciile soc. „Prietenii Științei”, o conferință vorbind despre „Cetatea-nul României Mari”. Conferința a fost urmărită cu un mult interes de un public ales și foarte numeros.

— Senatorului Béla Barabás is'a ridicat imunitatea parlamentară pentru îndrăznețele ba-jocuri scrise în „Brassói Lapok” la adresa Țării și a Armatei.

— În ziua de 22 Martie a. c., în comuna Curtici, se vor face alegeri pentru consiliul comunal, în locul celui dizolvat. Sunt depuse două liste, una guvernamentală iar cealaltă liberală.

Candidații organizației liberale sunt: Alexe Boibocă, Don Ion al Pomenei, Funara Teodor, Mares Ilie, Boibocă Iosif, Don

Pătru, Ardelean Alexe, Ciupulga Ion și Ban Constantin, iar ca supleanți sunt: Pac Nicolae, Ciupulga Gheorghe și Mihai Ion. Această listă este alcătuită din gospodarii cei mai buni, și va avea o frumoasă majoritate.

Ministerul de justiție a hotărât ca deacum înainte cărțile de alegător să aibă fotografia respectivă. Aceasta fotografie va trebui prezentată la primărie unde judecătorul va semnă și sigla fotografia.

Comemorări.

Dumineca s'a sărbătorit la fundația Carol, împlinirea a 60 de ani ai revistei „Convorbiri literare” Dl Iacob Negruzzi, singurul care mai trăiește dintre toți întemeietorii revistei, din cauza unei indispoziții n'a putut participa prezidând astfel D. Meisner.

În toate centrele din vechiul regat s'a comemorat cu mult fast împlinirea a 50 ani dela războiul independenței (1877-1878) la București, sub auspiciile Universității libere, Dl I. G. Duca fost ministru, a ținut o interesantă conferință despre: „Consecințele războiului dela 1857 și dezvoltarea internă a statului român, în urma acestui războiu”. În cursul conferinței Dl Duca a schițat un admirabil portret al vrednicului luptător național I. C. Brătianu.

Scolare.

La examenul de definitiv al învățătorului, examen început în Arad Luni 14 c., din 36 candidați de ambele sexe au reușit la proba scrisă 32. Examinarea orală a început. Rezultatul general îl vom publica în numărul viitor.

Ultima oră.

Comunicat oficial

Aduce la cunoștință clerului și poporului că pentru alegerile deputaților în adunarea eparhială, — Superioritatea bisericască nu are candidați oficiali.

Alegătorii votează liber pentru persoana pe care o cred vrednică.

Un singur lucru cerem: să se aleagă bărbați distinși și devotați bisericii, fără considerare la partide politice.

De altcum această cerință s'a accentuat desul de respicat și în circulara Nr 438/927 publicată în „Biserica și Școala” organul oficial al Eparhiei Aradului Nr. 10 din 6 Martie a. c. prin care s'au dispus alegerile.

Arad, la 15 Martie 1927.

Consiliul Eparhial.